

# SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrto leto 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrto leto 8 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrto leto 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko red, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od peterostopone pettovrste po 12 h, če se ozmanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvloč frankovati. — Rokopisi se ne vradojo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaflovi ulicih št. 5, in sicer uredništvo v I nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. —

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

## Vojna na Daljnem vztoku.

### Vloga kozakov v vojni.

Iz Port Arturja poroča general Pflur, da se je kozakom, ki so prekoračili reko Jalu in prišli do mesta Vitšu, posrečilo po kratkem boju ujeti majhen oddelok japonskega vojska pod poveljstvom polkovnika Tassnara. To je prvi spopad Rusov in Japoncev na suhem in ni dvoma, da jim bodo v kratkem sledili še drugi.

To dokazuje, da ste se obe vojujoči se sili jeli počasi pomikati proti mandžursko-korejski meji in da nameravata ob reki Jalu koncentrično svoje vojaštvo. Dasi so takoreč predstraže obojestranskih armad že trile skupaj, vendar se iz tega še ne da sklepati, da bi morda že v kratkem prišlo do velike bitke na suhem. Nasprotno, trajalo bo še vsekakor več tednov, predno si bosta stali obe sovražni armadi, pripravljeni na boj, naspr. t. Mali, kolikortoliko brezpomembni spopadi pa bodo sedaj na dnevnem redu.

Ni namreč dvoma, da se ob reki Jalu nahaja več stotinj kozakov, ki imajo nalogo, da rekognoscirajo, da razvitje ruske armade prikrivajo, odnosno ščitijo, sovražno armado pa neprestano nadlegujejo, da se ne more razviti, in jo, ako je mogoče, preslepi v vojnih načrtih ruske vojske. Pa tudi Japonti so že poslali svoje predstraže na korejsko-mandžursko mejo, kar je znak, da bodo tudi Japonti že v kratkem jeli zbirati svoje vojaštvo na granici mandžurski.

Navzlic temu pa ni misliti, kakor smo že zgoraj naglašali, da bi se Rusi in Japonti že v kratkem času merili v odločilni bitki. Izključeno je namreč, da bi se Rusi spuščali v kakšne večje akcije, dokler še niso zbrali vsega, za vojevanja določenega vojaštva na Dalnjem vztoku.

## LISTEK.

### Ernst Haeckel.

(Dalej)

Glavna dela, v kajih je Haeckel izpeljal in utemeljil te svoje nauke so: „Monographie der Radiolarien“, „Generelle Morphologie“, „Natürliche Schöpfungsgeschichte“, „Monographie der Kalkschwämme“ in „Studien zur Gastreatheorie“. Najbolj globokoumno in najpomembnejšo delo Haecklovo je gotovo „Generelle Morphologie“; „mein Lebenswerk“, kakor je sam večkrat rekel. V zadnjih letih je izdal Haeckel velikansko delo „Systematische Phylogenie“, v katerem je za vsa živa bitja izpeljal rodovnike in na podlagi teh izpopolnil sistem živali in rastlin.

Da so se novi nauki tako brzo razširili, pa niso provzročile omenjene Haecklovo knjige toliko kakor Haeckel sam s svojimi predavanji ali pa učenci njegovi pod vplivom mojstra. V počitnicah se je vozil iz kraja v kraj ter v znanstvenih krajih predaval. Tudi na Dunaju je bil parkrat.

Res velikanski je pomen Haecklov v biološki znanosti. — Vsaka biološka knjiga počimljaj dandas s Haecklom ogromno je bilo to Haecklovo delo.

Rusi se bodo torej skrbno ogibali vseh večjih bitev, ki bi lahko bile odločilne, in Japonti bodo sprva imeli opravka samo s kozaskimi oddelki, ki jih bodo neprestano nadlegovali. Kozaki bodo za Ruse še največjega pomena, to tembolj, ker imajo Japonti, kakor vse strokovnjaki naglašajo, zelo slabo konjeništvo, katero se sploh ne da primerjati rusku. Ruske kozaste predstraže bodo skušale Japontem v malih spopadih kolikor mogoče škodovati. Ne bodo pa samo napadali, marveč se bodo čestokrat tudi umikali in sicer iz taktičnih razlogov, da bi nasprotnike izvabili v kako zasedo in jih tamkaj potoliki. V naprej se že torej lahko pove, da bodo Japonti ob začetku vojnih akcij na suhem kar preplavili svet s poročili o svojih uspehih in smagah, kadarkoli se bo kak kozski prapor po naglem in nenadnem napadu iz taktičnih nagibov brzo umaknil.

Rusi že imajo sedaj 15 000 kozakov v Mandžuriji, katerih število pa se bo v najkrajšem času povečalo še za polovino. Kozak je rojen vojak, izborni jahalec in nedosegljiv strelec. Kozaki so znani kot najboljši konjeniki na svetu, ki se zlasti odlikujejo po svoji izvanredni hrabrosti in bresprimerni držovitosti. Dasi je kozak konjenik, vendar je tudi izvrsten bojevnik kot pešec. Kozaste praporji so kar najbolje oboroženi; vsak kozak ima puško, sablio in sulico, mnogo pa jih je tudi preskrbljenih s samokresi. Prvi praporji, ki so določeni za napad, imajo tudi male topove, katere znajo izvrstno uporabljati. To vzbujajoče topništvo je baje za sovražnika nekaj grozovitega.

Če se vse te lastnosti kozakov upoštevajo, se mora priznati, da bodo kozaste krdela Japontem še delala velike preglavice, zlasti ker je japonsko konjeništvo priznano kot

slabo, ki ne bode moglo uspešno odvračati kozaskih napadov.

Prava vrednost kozštva pa bi se izkazala zlasti v slučaju, aki bi bili Japonti v odločilni bitvi premagani in bi se morali umikati. V tem slučaju bi bili ispostavljeni kozaskim napadom ne samo za hrptom, ampak od vseh strani, kar popolnoma izključuje, da bi se japonska armada mogla redno umikati, kakor bi bilo to v njenem interesu. Čim pa je redno umikanje nemogoče, je neizogibno, da prenehata v disciplina, da se pojavi v armadi popolna anarhija in da se polasti umikajočih se krdel, čim so prepričana, da niso nikjer varna sovražnega napada, divja panika. In baš tega se je Japontem najbolj bat. Japonski vojak je sicer hraber in navajen na vse mogoče strapace, toda včasih zadružuje vsaka malenkost, da ga spravi ob pamet, da ni nič več dostopen zdravemu razumu. To je pri vseh Azijcih enako. Dasi so Japonti vojaško popolnoma po evropskem vzoru izvežbani, vendar ni verjetno, da bi se jim bila z vbitjem evropske vojaške discipline v glavo, izbila ta vsem Azijcem skupna lastnost — malodušnosti, ki se pojavi vselej, kadar jih zadene mesto pričakovane sreča — nesreča, baš v trenotkih, kadar bi bila zlasti potrebna krepska volja in resna odločnost.

Takšna armada je, aki je porazena in se je polasti divji strah in obup, izgubljena, zlasti aki še v begu ni varna pred napadi sovražne kavalerije.

Ako bi bila bitka v bližini morja, in bi se Japonti jeli umikati proti morju, bilo bi to zanje usodepolno. Kar bi jih namreč kozaki v begu ne pobili, ragnali bi jih aki bi se preje ne udali, v morje, da bi niti eden Japonec ne utekel poginu. Pa tudi v slučaju, da bi bila bitka

oddaljena od morja, bi bilo kozaštvo za Japonce grozovit bič, zlasti kadar bi se začeli umikati. Prav gotovo je, da bi se le malo bežečih Japontev moglo rediti pred zaledajočimi jih kozaki. Naj se že stvar torej sodi tako, ali drugače, sigurno je le, da bo kozakom pripadla še važna vloga v započeti vojni z Japonti!

### Iz Port Arturja.

Na polotoku Liaotong vlada vse-povsodi mir in red. Japonti nič več ne poskušajo, da bi tamkaj istreli svoje vojaštvo. Sploh je japonska mornarica popolnoma isginila ispred Port Arturja in je ni videti niti v zalivu Pečuli, niti v Rumenem morju. Vendar pa se sliši, da se japonske ladje le že nahajajo v bližini Port Arturja in prese na priliko, da bi lahko iz zasede napadle rusko ladjevje. Ker so pa postali Rusi zelo oprezni, se jim to ne bode posredilo. Kakor je iz Port Arturja opazuje, vlada v bližnjih kitajskih lukah silno živahno življenje. Zdi se kakor da bi se Kitajci pripravljali na vojno in imeli namen, nemudoma se pridružiti Japontem. Vsed tega so Rusi tudi napram Kitajcem silno opreznii in ne izpuste iz pristanišča nobene ladje brez močnega spremstva. V Port Arturju se sedaj nahajajo skoro sami moški, vse ženske in otroci so se odpeljali v Harbiu. Trdnjava je kar najbolje preskrbljena s proviantom. V trdnjavji se je v zadnjem času zbral mnogo prostovoljev, katere je namestnik Aleksejev združil v poseben polk, za katerega bo vlada skrbela, kakor za polke svoje redne armade.

### Nova nesreča na transbajkalski železnici.

»Narodnim Listom v Pragi se brzojavlja iz Petrograda, da se je dogodila 19. t. m. na transbajkalski železnici znova nesreča, ki pa k

streči ni imela hudih posledic. Že več dni razsaja v okolici Baikalstega jezera silen snežen vihar. Vsed tega se je že 18. t. m. morsko opustiti polaganje kolnic za železniški tir. Po noči dne 19. t. m. je zapustil vojaški vlak št. 183 s transportom 800 sibirskih strelecov postajo Bajkal. Komaj je prevzel nekaj kilometrov, vdrl se je velikanski snežni plaz na železniško progo — tikoma pred lokomotivo, da strojedova ni več mogel vstaviti, marveč se je vlak z vso silo zagnal v snežno maso. Lokomotivi — vlak je imel dva stroja — sta se pretregali, ena se je prevrnila, druga pa je s šestimi vozovi skočila s tira. Navzlic temu pa se ni ponenredilo baš dosti ljudi. V prvih vozovih je bilo 15 vojakov lahko, 5 pa težko ranjenih in samo eden ubit. Poškodovani vozovi so nadstevilni in se za nadaljni transport ne potrebujejo več. S postajo Bajkal se je takoj poslal na tese mesta pomočni vlak z delaveci, ki so v osmih urah progo spravili znova v red, da se je sjetraj 20. t. m. že lahko pričelo z rednim železniškim prometom.

### Rusija se ne boji verodostojnih poročil!

Pred kratkim smo poročali, da je japonska vlada ukazala vsem vojnim poročevalcem, da ji morajo predložiti vsa svoja v objavo namenjena poročila v cenzuro, zato pa jih bo preskrbljovala s brano in skrbela za njihovo udobnost. Ako bi se pak kdaj ne hotel ravnavati po tem ukazu, je zapretila, da se upornika takoj postavi pred vojno sodišče. Tako je odredila Japonska, o kateri so se do sedaj — ali upravičeno, ali neupravičeno, tegu ne bomo raziskovali — poročale same ugodne stvari. Rusija pa je bila glasom teh vesti še povsodi poražena. A navzlic temu je car na predlog ministra za

Toda to je le mal del Haecklovega delovanju.

Haeckel ni le eden prvi biologov, on je tudi filozof, umetnik, njegove zmožnosti in njegova izobrazba so tako harmoniške in tak popolne, da lahko rečem, da je dandanes Haeckel eden prvi in tudi najuplavnejših mislecev, on je res veleum. „Darwin je svetsko naziranje“ to je bila vodilna misel Haecklovemu filozofskemu delovanju. Kot zoolog je dovel rodovnik živilih bitij do močelk, do prastanic ali protistov, kakor jih Haeckel nazivlja. Odkidi so pa ti protisti? Ali so bili vedno tu? Ne, tudi oni so nastali iz raznih anorganskih snovi, ki so bile raztopljeni v pramorju, ki je v onih starodavnih časih pokrivalo površino naše zemelje. Torej iz mrtve snovi so se razvili protisti, in protisti so naši predniki, torej tudi smo sestavljeni iz snovi, iz ničesar drugega. Kajti od protistov do človeka imamo celo vrsto prehodov, ki nam kažejo, da tu ni ničesar novega pristopilo, ko so se razvili sesavci ali vretenčarji. Le kvantitativna je razlika najvišjih živali od najnižjih in ne kvantitativa. Le kombinacija istih elementov, ki jih imajo že protisti, provzroča višje zmožnosti človeka. In protisti? Ti so nastali iz mrtve snovi. Torej mora imeti

pravzaprav tudi snov v elementih (to se pravi razstavljene) iste zmožnosti kot mi! Da, najmanjši delci snovi, ki jih zovemo atome, morajo imeti malo duševnih lastnosti, malo volje in občuta. Kemična afiniteta, t. j. zmožnost raznih pravtarjan, da se kemički spajajo ali ne, nam kaže, da imajo atomi neko čudno lastnost privlačevanja in odbijanja, „ljubezen in sovražstvo elementov“, kakor jih je nazval Empedoklej. Torej vse snov, vsaka stvar, o kateri navadno pravimo, da je mrtva, je živa; seveda je življenje tu razstavljeno in razločeno na posamezne delce, pri „živih“ bitjih pa se življenske lastnosti spoje v višjo enoto, ki jo nazivljamo dušo; vsaka stanica ima svojo dušo, in duše organizmov, ki so sestavljeni iz več stanic, so zopet le spoj duš posameznih stanic. Vsaka stanica ima svoje lastno življenje, in življenje višjih organizmov je le vsota življenskih pojavitv stanic; organizmi so takoreč države stanic. Kakor se kaže skupno delovanje državljakov kot funkcija države, istotako je tudi življenje višjih bitij le skupen čin vseh stanic telesa. Življenje in duša teh stanic je pa zopet le spoj življenva in duše njih molekulov in atomov. Vse duševno življenje je torej izvajati iz duševnih zmožnosti

atomov ali snovnih delcev. Vse kar žije in bije, vse narava, vse obstoji iz iste vrste snovnih delcev in samo iz teh; duša in telo, snov in sila so nerazpojno združene, kakor telo ne more živeti brez duše, tako tudi v eduša brez telesa. To nerazpojno združenje duševnih in snovnih zmožnosti nam kaže, da je oboje eno in isto, da je oboje, duša in snov, lastnost enega bitja, ene substancije, ki je večna. Duša in snov sta obe eno in isto. Vse narava, vse vesoljstvo je ena substancija; nastajanje in poginjanje svetov so le valovanja te substancije, ki nimajo ni začetka ni konca. Ta vesoljna substancija je — Bog. Bog in vesoljstvo je eno in isto; Bog ni kje zunaj vesoljstva, ni nekako nasprotje vesoljstva, neka druga substancija kot vesoljstvo — „was wär ein Gott, der nur von aussen stiesse, die Welt an seinem Finger laufen liesse“ veli Goethe Bog je v naravi sami, narava je Bog.

Tako je došel Haeckel nekako induktivnim potom do naziranja, ki se tako približuje nazorom največjih mislecev vseh časov — domonizma. Giordano Bruno, Spinoza, Goethe so zastopali enake ideje. (Konec prvu.)

### Pod novim orлом.

#### Zgodovinska povest.

Tretji del.

XIII.

»Télégraphe officiel« je bil dne 31. julija 1811 priobčil Vodnikovo pesem »Ilirija oživljena« in s tem dnevom je postal Valentin Vodnik eden najpopularnejših mož v Ljubljani. Kar je tisoč ljudi čutilo, to je on izrazil; govoril je iz srca vsem narodnim Slovencem v Iliriji. Pesem je v neštevilnih prepisih krožila po celi deželi in nebroj ljudi jo je znalo na pamet. Ko je 14. avgusta tistega leta bila povodom Napoleonovega rojstnega dne velika slavnost, kateri je sledil ples v gledališču, je baron Kodelli stopil na oder in pred oduševljeno množico deklamiral »Ilirijo oživljeno«. S tem se je Kodelli generalnemu guvernerju tako prikupil, da ga je pol leta pozneje imenoval za ljubljanskega župana. V tej lastnosti si je Kodelli vsele svoje strastne vnečne za Francijo pridobil priimek »Caton d'Ilirie«; ko so se potem Avstrije polastili Ljubljane, je bil baron Kodelli eden prvi, ki so — presedali. Med tem pa je napetost med

notranje zadeve Pleveja odredil, da so brzovake pri vavnih vojnih poročevalcev z bojišča proste vsake cenzure. Iz tega je razvidno, da Rusija neče ničesar prikrivati, kar je pač dokaz, da se ji ne godi tako slabo, kakor se je sprva trdilo. Na sprotro pa se kaže, da ima Japonska dovolj vzroka prikrivati svoje — neuspehe!

#### Japonski politiki.

Henry Dumotard, kateri je tri leta služil pri japonski vladi, je spisal lansklo leto knjigo: „Le Japon politique, économique et social“, v kateri govori tudi o japonski politiki. O tem piše nekako tako-le:

Najbolj vpliva na propadanje cesarskega ugleda pojavi novega, dosedaj Japoncem neznanega rodu — politikov. Nepopisno nevedni, nečimerni in pokvarjeni so japonski politiki, sijajni predstavitev sedanjega položaja. Dolgo časa so morali stati v ozadju in ministri se niso brigali zanje. Ako so postajali dolgočasni, se je zbornica razpustila. Sedaj pa, posebno odkar se govorji, da se uvede parlamentarna vlada in da se ustanovi parlamentu odgovoren kabinet, postajajo vedno vplivnejši. — Najbolj karakterizira japonske politike njih podkupljivost. V vseh slojih se šopiri brez vsakega sramu in nikomur ni več tajno, da se vlada sama poslužuje vsemogočnega dolarja, aka neče, da jo zbornica dolgočasi. Umevno je, da ta zaničevanja vredna navada ni le last izključno članov zbornice, ampak tudi člani lokalnih zastopov ne zaostajajo v tem oziru za zbornico, katere sramotnih činov so se z vso naglico polastili. — To je v nekolikih potezah podoba sedanjega političnega položaja. Da se jo pa še bolj natanko spozna, bi se morali nekoliko dalje muditi pri označenju javnega življenja na Japonskem. Videli bi, kako postane iz malovrednega osebnega vprašanja — politično, kako se stranke ceplijo v skupine, te zopet v podskupine, videli bi, da je najljubši opravek cele te lepe družbe neprestano povzročevanje ministerijalnih kriz. Moralo bi se pokazati na manevriranje teh umetno sestavljenih skupin, katere imajo od politične stranke le ime, ne da bi se brigale za gotove zadeve, ne da bi imele obče pripoznane ideje, skupno sprejet program in katerih prva briga je le, da ustrezajo osebnim interesom. — Pojmi časti, vdanosti, nesebičnosti, pojmi, ki so prej bili v veljavi pri višjih slojih, ki so napravili iz Samomačev kasto v vzvišenimi, junaškimi, večkrat nad človeškimi lastnostmi, ako moremo te soditi po pripovedovanju zgodovinarjev — vsi ti pojmi so se umaknili najnavadnejšim prizadevanjem. Izginilo je spoštovanje do voditeljev, cesarja se že smatra za navadnega človeka, kateri je mogoče prehitro stope s svojega nadnaravnega piedesta,

Rusijo in Francijo postala vedno večja. Zlasti odkar je Napoleon odstavil sorodnika ruskega carja, vojvodo Petra Odenburškega, je bilo očitno, da je vojna neizogibna. Tako Rusija kakor Francija sta se dobro zanjo pripravljali in tudi grof Bertrand je dobil naročilo, naj skrbi, da bo ilirska armada pripravljena na vse služabe.

Bertrand je bil sicer obveščen, da se je Napoleonu posrečilo skleniti z Avstrijo in s Prusko aliančno pogodbo, vsled katere bodeta ti dve državi podpirali Francijo v vojni proti Rusiji, obveščen pa je bil tudi, da Napoleon temu svojima zaveznicama nič kaj ne zaupa. Napoleon je računal tudi z eventualnostjo, da bi ga Avstria in Pruska po kakem porazu zapustili in nastopili proti njemu, v katerem slučaju bi Avstria najprej naskočila Ilirijo. Zato je odredil, da je v Iliriji skrbno paziti na morebitne avstrijske mahinacije in gledati, da bi v takem slučaju ilirska prebivalstvo ostalo na strani cesarja Napoleona in francoske armade.

Ta cesarjeva naročila so napotila generalnega guvernerja, da je dogovorno z novim generalnim intendantom grofom Chabrolom prve dni oktobra 1811 skliceval ugledne može iz cele Ilirije na strogo zaupna

kamor ga je postavila že pred stoletji lahkovnost ljudstva. Vse se je prehitro, kakor v mrzlici, prekučnilo. Na mesto starih prevrženih idealov niso vedeli kaj postaviti in narod živi sedaj brez idealov in reda, kateri bi ga poboljšal in zdržal. — Prepričani smo lahko, da nam pride velika nevarnost z Japonskega odnotranje japonske politike. Sedaj vlada tako zmeščjava, toliko nizkih strasti se šopiri v javnosti, da ne more več iti naprej tako dalje. In kaj nastane potem iz tega kaosa? Ko bi končno prišla oblast v roke tej drhalni nove generacije, ki je nevedna, nečimerna in pokvarjena, nastala bi resno nevarnost za prihodnost. In mala bi ne bila, ko bi sedanja vlada smatrala za potrebno, da odtegne z energično zunanjim akcijo pogled naroda od teh notranjih brezvsečnih bojev. Ako se le hočemo spominjati, da je bil ravno to glavni vzrok japonsko-kitajske vojne leta 1894, potem lahko uvidimo celo nevarnost položaja, da bo vlada stremila za tem, da zapelje ljudstvo v novo vojno, da bi ne videlo obupnih odnošajev v domovini. Kakor se vidi, je bil Dumotard dober prerok!

#### Avstrijska delegacija.

Dunaj, 20. februarja. Delegacija je nadaljevala razpravo o vojnem proračunu.

Vojni minister baron Pitreich se je najprej zahvalil za dobrohotno naklonjenost v delegaciji. Zagovarjal je temeljito enotnost armade, prosil je, naj politični boji ne postanejo taki, da bi zanesli razpor v armado. Rekel je: »Skrbeli bomo za to, da se armada odtegne tem bojem; toda potrebujemo podpore politikov na shodih in vplivanja na časopisje.« Nadalje je zagovarjal enotni pot veljni in službeni jezik iz čistovaje potrebe. Gleda polkovnega jezika je rekel, da je njegova intenzivnejša gojitev potrebna že zaradi skrajšanega službovanja. Vendar se ne sme dopustiti, da bi nastal konflikt med službenim in polkovnim jezikom. V utemeljevanju svojega tajnega ukaza je rekel minister, da ni vzroka, zakaj bi se častnik ne smel oklepati narodnosti, iz katere izhaja; toda vsi častniki morajo čutiti, delovati in misliti kot častniki enotne armade. Narodni agitaciji častniki ne smejo pristopiti. Vsi častniki so brez razlike narodnosti in vere tovariši med seboj. Gleda očitanja, da minister za podčastnike ne zahteva znanja nemščine se je skliceval minister na desedanji običaj in na potrebo dobrih, fizično in moralno zdravih podčastnih krovov, za kar so najbolji kmečki

posvetovanja, v namen, da se pri njih informira o dejanskih razmerah v Iliriji. Francoski uradniki mu niso mogli dati zadostnih informacij, ker so vsled nepoznanja narodovega jezika prišli vendar le malo v dotiku s prebivalstvom.

Iz Ljubljane so bili na ta posvetovanja povabljeni različni može, a le taki, katerim so francoski funkcionari popolnoma zaupali. Izmed duhovnikov je bil povabljen samo kanonik Pinjak, odločno svobodomiseln mož in vnet pristaš Francov. Povabljen je bil seveda tudi Damjan, potem baron Kodelli, trgovec Fran Galle, odvetnik dr. Roman, notar dr. Andrej Repešič, odvetnik dr. Luka Rus, lekar dr. Wagner, odvetnik dr. Fran Repič, zlator Grah (lastnik sedaj Valentove hiše Za zidom), graver Günzler s Starega trga, trgovca A. Primic in Nikolaj Recher. Ta imenik je sestavil policijski komisar Toussaint, a ko je generalni guverner imenik pregledal, je molče vzel pero in zapisal še eno ime. Komisar Toussaint je z veliko radovednostjo pogledal, koga je grof Bertraud na ta način pripoznal kot svojega zaupnika in se ni mogel načuditi, ko je čital ime: Andrej Kopitar.

Posvetovanja teh zaupnikov so

sinovi. Pač pa se mora začeti pri polkih s tem, da se nauči podčastniki potrebnega nemškega javljenja. Glede dvojboja je rekel minister, da se morajo v tem osiru izpremeniti čustva in nazori. Ako cerkev in državni zakoni niso mogli odpraviti dvojboja, se tudi od ministra ne more zahtevati, da bo s svojo besedo to dosegel. Podobno je tudi z mirovnim ligom. Ista dekuje za odpravo vojske, toda kakor potrebuje človeštvo vojsko, ravno tako potrebujemo dvojboja. Tudi častna razsodišča je minister istotako stvarno opravičeval.

Potem se je začela podrobna razprava ter se je tudi v tej razpravi po kratki debati sprejel vojni proračun z resolucijami in peticijami vred.

V večerni seji se je sprejel izvenredni vojni proračun. Proti dovolitvi 15 milijonov za nove topove so glasovali Mlaodečhi, Italijani in delegata Doberenigga in dr. Sylvester iz nemške ljudske stranke. Proti ustanovitvi novih vojaških vzgojevališč na Ogrskem so glasovali vse delegacije nemške ljudske stranke, nemški naprednjaki, Italijani in krščanski socialisti. Čehi so se odstranili iz dvorane.

Jutri ima avstrijska delegacija zaključno sejo.

#### Delegacije na dvornem obedu.

Dunaj, 21. januvarja. Sinoči je bil prvi delegacijski obed, pri katerem je ogovarjal cesar posamezne delegate.

Delegatu Kaftanu je izrazil cesar veselje, da se je v delegaciji tako pridno delalo. Kaftan: »Veličanstvo, mi storimo povsod svojo dolžnost in naša gorečnost bi se podvojila, ako bi notranje razmere bile za nas ugodne. — Cesar: »Upajmo, da se tudi te razmere kmalu spremene.« Kaftan je govoril potem o čeških zahtevah, posebno glede ustanovitve češkega vseučilišča za Moravsko. Rekel je: »Kam naj gredo češki dijaki; praška univerza je prenapolnjena in za dunajsko vseučilišče manjka dijakom zaostno znanje nemškega jezika.« — Cesar: »Da, dijaki se morajo učiti tudi nemški.« Kaftan: »Gotovo, Veličanstvo, store tudi to, ako se njihov materni jezik ne bo započivaljale. — Cesar: »To ni potrebno.«

Nadalje je cesar nagovoril grofa Stürgha, Matuša, Stranskega, Dluzanskega in Popovskega.

#### Italijansko vseučiliščo.

Dunaj, 21. februarja. Posl. Malfatti je konferiral z dr. Körberjem o italijanskem vseučilišču.

se izmed francoskih funkcionarjev udeležili razen generalnega guvernerja grofa Bertranda, še generalni intendant grof Chabrol, Las-Cazes in generalni zakladnik Ferino.

Skoro soglasno mnenje tako ljubljanskih kakor vseh drugih zaupnikov je bilo, da ima avstrijska vlada samo med duhovščino resničnih prijateljev. Duhovščina — se je reklo — ve, da bi cesar Franc takoj obnovil tiste razmere, ki so vladale pred Marijo Terezijo, razmere, ki duhovščini seveda najbolj ugajajo in zato je treba paziti, da se duhovščini onemogoči vsaka agitacija in da se njen vpliv kolikor možno omeji.

Po zaslisanju zaupnika so imeli francoski funkcionarji med seboj dolga posvetovanja; uspeh je bil, da se je odredilo najstrožje nadzorovanje duhovščine, vpeljati francoski kolektor, s katerim so se odpravili vsi katoliški prazniki razen štirih in uveljaviti francosko zakonsko pravo, ki je določalo civilno poroko. Škof se je sicer branil na vso moč, a pomagalo mu ni nič. Dne 1. decembra 1812. je moral škofski ordinarij razglasiti, da pride z novim letom 1812. avstrijsko zakonsko pravo iz veljave in da stopi na njegovo mesto francosko pravo.

Dr. Körber je baje izjavil, da na Dunaj, Gradec ali Trident niti misli ni; tudi glede Trsta ima vrla pomisleke, ker se ji pristanek mesto ne zdi primerno za vseučilišče. Sedaj je baje Gorica središče pogojan. — Z druge strani pa se zatrjuje, da se italijanske paralele premeste iz Inomosta v Roveret, s čemer se to preporoča vprašanje za vladu reši.

#### Poslanec brez volilcev.

Zatec, 21. februarja. Volilci vseonemškega poslanca Schalka so mu izrekli že enkrat nezaupnico; ker pa poslanec ni hotel razumeti tega miglaja, temuč priredil shod, da bi se opravičil, sklenil so volilci, da se nihče ne udeleži njegovega shoda.

#### Sloga na Hrvatskem.

Zagreb, 21. februarja. »Hrvatsko Pravos je prineslo dve važni izjavi, ki so jih podpisali vse odborniki te stranke. V izjavah se razlagata, zakaj ni moglo priti do sloga med stranko prava in opozicijo »Obzora«. V oklicu se pravi med drugim: »S tem je jasno, da bi »Obzorovac stranka, zlorablja edinstvo opozicije si prizadevala izigrati najsvetje težnje hrvatskega naroda za državno samostojnost in združenje kraljestva hrvatskega. Posebno se očita poslancu Tuškanu, da je razdal slogo s svojimi napadi na tovarša dr. Franka v saboru. Odbor je sklenil, da se imenuje njegova stranka »Starčevičeva stranka prava« za razliko od »Obzorovec« takozvane hrvatske stranke prava. V ta namen se sklene kmalu posebna konferenca ter se otvoriti na novo »Starčevičev dom«.

#### Iz Srbije.

Belgrad, 21. februarja. Veliko presenečenje je zbudila odredba ruske vojne uprave, vsled katere se steti srbski častniki, ki so bili zapleteni v Nišu v zaroto proti morilcem kraljeve dvojice ter bili vsled tega odpuščeni iz srbske armade, sprej mejo v rusko armado. Na srbskem dvoru si ne morajo tolmačiti tega pojava.

#### Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 21. februarja. V na sprotnu s srbskim časopisjem, ki ne prenema poročilo o mobilizaciji astroogrskega vojaštva, izjavlja bolgarska ofisijoza »Samouprava«, da so vse bojazni o mobilizaciji v Avstro-Ogrski neutemeljene z ozirom na dogovor Rusije in izjavo Avstro-Ogrske. Bolgarska vlada je odvrnila najbolje vsak sum od sebe, da podpira vstajo, s tem, da je svoje meje zaprla ter proglašila obvezno stanje. Tudi makedonski odbor je izjavil v svojem glasilu, da prepreči vsak boj, da turška diplomacija ne bo imela podpora za obrekovanje in motenje reform. Na ta način pa nosi turška vlada popolno odgovornost za vse, kar se dogodi v Macedoniji.

Carigrad, 21. februarja. V sultanovi palači se je vršil danes izvenredni ministrski svet, ki se je bavil z izjavo ogrskega ministrskega predsednika o vsakojakem zapletku na Balkanu in o nevarnosti, da Turška trči z Bolgarsko.

Belgrad, 21. februarja. Med vstasi, ki žive tukaj, je nastal razpor ter so se na cesti spoprijeli. Streljali so z revolverji. Eden vstas je mrtev.

Solun, 21. februarja. Albanci so se vzdignili iz dveh vzrokov: ker se tirja od njih desetina in vojaki. Dosedaj jim obojega ni bilo treba dajati, ker so imeli v tem oziru privilegije. Upor se je začel v Mitrovici ter se je naglo razširil na Skoplje, Prizrend, Djakovo. Ker je to neposredno na avstrijski meji, boji se Turška, da bi začela posredovati Avstriji. Zaradi tega je odposlala v nemirne kraje 7. vlakov vojaštva; z vsakim vlakom se je pribil približno 1000 mož. Iz Skoplja so odšli topničarji in konjeniki v Mitrovico.

#### Mobilizacija Španije.

Rim, 21. februarja. Štirje polki iz San Sebastiana in Pamplune so že odšli na otok Baleare (Kanarsko

otoče). S posebno naredbo vojnega ministra so sklicani vsi rezervni vojaki ter se pridrži vojaštvo, ki bi moraliti iti s 1. marcem na odpust, na nedoločen čas v službi.

## Dopisi.

Z Blok. Tu pri nas je postala iz velikega veselja velikanska žalost in tihota, ker nam je vobče znani dobrotnik prerano svoje oči zatisnil in umrl. Ta dobrotnik je bil bloški konsum. Na pepelnico so se zopet pripeljali dobro znani Seliškar iz Ljubljane, da ga bolj slovensko pokopajo; bratcov in sestric se je le malo vdeležilo sprevoda, še znana mežnarja, ki sta ob času življenja ranjega konsuma, ga jako rada obiskovala, sta mu pozabila k zadnjemu poditku zvoniti. Eden teh dveh mežnarjev se je oblikrat poslovil sladkorinjen od ranjega, meril je večkrat cesto proti Velikim Blokam na širjavo, ali pa če se je morebitno blata in kamena izogibal, da je bil enkrat na eni strani in zopet na drugi strani ceste. Protiv Sv. Duhu je seveda pot nekajkratno lepša kakor proti Velikim Blokam, vsled tega se je hodilo nekaj lažje. Tudi direktorja iz Strmce in iz Zakraja nista bila navzoča, ki sta vedno delala za blagor ljudstva. Pepe, kje pa tičiš sedaj? Pridi z blagrom na pomoč. Po izvršitvi pogreba zbrala se je navzoča množica v poslopju, kjer je ranjki stanoval, da bi verno poslušali, ker jim je revizor Seliškar obljubil, da jim takoj testament prebere koliko je vsakemu bratu in sestriči ranjki konsum za pustil. Ali, čujte! Testament se glasi takole: Ker sem bil rad vesel in slab nadzorovan, sem vsled tega v dolgov zatrepel; moj dolg znaša 18 000 krov. Ker ste še pri mojem življenju zadolžnice in enake stvari podpisali, veže vas krščanska dolžnost, da do vinara vse poplačate, da ne boste rubljeni. Podajte se v voljo božjo in plačajte. Pomislite, kako se je zdaj upanje na mastno dedščino izpreminilo v jok in stoli ter v preklinjanje. Postalo je nekako tak, ker takrat, ko so babilonski turn zidali. Nekateri bralci, sedaj že drugačega duha, iščajo pri sodiščih zavetja, da bi testament ovrgli. A kaj naj to pomaga? Kar je podpisano, je podpisano. Načelnik konsuma, po domače Konjka glava in Seliškar sta sklenila, da bi pri tem ne bili eni preveč oškodovani, da se dolg poravnava s tem, da se na vse bratce in sestriči enako mereno razdeli poplačila. Ker pa menda tudi ni po pravilih dopuščeno, da bi se smelo tako razdeliti poplačilo dolga, tudi ne bo obvezalo in se tudi vse osliški ne bodo vseledi Seliškarju zopet na njegove limanice, kakor se je oče Pakiž. Na onem zemljišču pri Fari, ki se je kupilo za zgradbo novega konsumskoga poslopa, — tudi v »Slovenec« se je v pretečenem

so v »Slovenec« milo zaječali, češ, klerikalci niso krivi, da so podpore izostale, krivi so — liberalci. Ali so liberalci delali obstrukcijo? Ali niso klerikalci z najpodeljšim nasilstvom preprečili, da deželni zbor ni mogel sploh ničesar skleniti in torej tudi ne podporovati? Najlepše v ti »Slovenčevi« jeromijadi pa je zadrilo, da je pravzaprav še dobro, da so podpore izostale, češ, iz blagajne, v kateri je še en milijon manj kot nič, se ne more ničesar dati, in že se ničesar ne da, se obvaruje dežela pred bankerotom. Oj ti ljuba, krščansko-katoliška nedolžnost. Kaki duševni reweži morajo biti ti klerikalni volilci, katerim sme »Slovenec« pokladati take otrobe!

— **Cujo, obrtniki.** Na naše opazke glede lurskega romanja je škof list odgovoril s tem, da se je obregnil ob narodne veselice, češ, lursko romanje je bolj koristno, kar kar zapravljenost za obleke na elitnih plesih, korstnejše, nego pa na kaki narodni slavnosti požreti pijače za 10000 gld. Kar se tiče 10000 gld. za pijače, res ne pomnimo narodne slavnosti, pri kateri bi bili gostilničarji toliko skupili. Samo Prešernova slavnost katere tedaj, ko se je vršila, »Slovenec« ni mogel prehvatali in je bil skrajno ogorden, ko se je reklo, da njegova stranka na ti slavnosti ni bila zastopana, je nesla približno toliko kosmatega dobička. No, in to ni bilo veliko, če se upošteva velikansko število udeležnikov in iz ozirov na namen veselice postavljene viške cene. »Žrloc se je v Ljubljani le takrat, ko je bila sinoda in si za vsakim vogalom srečal nekaj pisanj duhovnikov. A mi jim tega nismo očitali, ker privoščimo gostilničarjem zasluzek. Kar se pa tiče oblek, vprašamo le: kdo pa ima od tega dobiček? Ali ne trgovci, ki prodajo blago, šivilje in krojači, čevljari, modistke itd. itd. Če oni, ki lahko, kaj utrpe, spravijo na ta način kaj denarja med ljudi, če dajo obrtnikom kaj zasluzka — je li to tako grdo delo, da je mora »Slovenec« javno zaničevati? »Slovenec« je to storil, med tem ko hvali, da hoče škof par sto ljudi iz najrevnejših slojev zapeljati, da zapravijo kažih 500 K, ki jih v gospodarstvu in v družini krvavo potrebujejo, samo da se »utrdi v veri«, to se pravi, da jih bodo škofi agentje še laglje za norca imeli in izkoristi, kar doslej!

— **Zupan Hribar** odpeljal se je za teden dni v Dalmacijo.

— **Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani** ima v torek, dne 23. februarja t. l., ob 2. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo s sledenjem dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Volitev predsednika, podpredsednika in provizoričnega predsednika. 5. Volitev treh računskih preglednikov. 6. Volitev dveh zborničnih zastopnikov pri komisijonalnih obravnavaah radi zagotovitve vojaških naturalnih potrebščin. 7. Volitev člena v industrijski svet. 8. Poročilo o organizacijskem ustanovilu višje trgovske šole v Ljubljani.

— **Srečna Slavina** Piše se nam: Svojčas se je zgodil v Ribnici velik čudež: Sv. Duh je obsečil dr. Šusteriča in govoril iz njega. Še večji čudež se je zgodil zdaj v Slavini in sicer na kaplanu Jarcu. Ta čudež zna postati še prav velikega pomena za vse zakonske ljudi, oziroma za kandidate in kandidatne za zakonski stan. Razdel je ta čudež Slavincem kaplan Jarec sam in sicer pri velikonočnem izprševanju. Povedal je namreč, da ima on čudoviti dar, da vsakemu mladeniču že na obrazu pozna, če je nečistnik, o ženskah pa je kar na kratko proglašil, da so vse nečistnice, ki se ogibljejo njegove spovednice. Ali ni to čeznaten dar, ki ga ima kaplan Jarec? Zdaj bodo možje in neveste lahko brez skrb; kar kaplana bodo vprašali, če jih obide kak dvom in vse bodo vedeli. To je vendar imenitno in zato se čudimo, kako da pravijo ljudje: Kaplan Jarec

je šema. Jarcu je prav resno na tem, da pogodi resnico in zato tudi v spovednici vsacega vprašuje: Kdo si? Od kod si? Pri kom si? Torej Jarcu se nikari čuditi, prej tistim, ki so tako kratke pameti, da hodijo k takemu človeku k spovedi.

— **Vipavski cestni odbor.** Pri volitvi v cestni odbor za vipavski cestni skladovni okraj, so bili izvoljeni iz skupine županov in občinskih svetovalcev sledeči gg.: Karol Mayer, graščak v Ložeh, Josip Žvelj, posestnik v Vipavi, Alexander Hrovatin, posestnik v Dupljeh. Iz skupine davkopalčevalcev pa najmanj 160 K pa Avgust Žgur posestnik na Gočah. Nasprotna, Šusteričeva stranka je ostala v prvi skupini v grozni manjšini, v drugi skupini se pa volitve ni udeležila, četudi je bil g. Habec prisoten.

— **Impertinenten človek** mora biti davkar Grill v Gorenji Radgoni. Ta človek se je predrazil zauzamati sebi podrejenim uradnikom, da morajo vse slovenske vloge in dopise nemški reševati. Upamo, da bodo poslanci temu človeku primerno posvetili.

— **Učiteljske plače na Tržaškem.** Piše se nam iz tržaške okoboe: C. kr. namestnik v Trstu je potrdil sklepe, kateri so bili pred nedavnim sklenjeni od mestne delegacije, tistoči se med drugim tudi raznih izboljšanj učiteljskega položaja. Tržaški »Piccolo« z dne 15. t. m. obširno pojasnjuje ta izboljšanja, ki se tičejo vsega učiteljstva, spadajočega v področje mestnega magistrata tržaškega; torej tudi slovenskega v tržaški okolici. Tozadevna izboljšanja, katera brezdvomno vse učiteljstvo — brez izjeme narodnosti — z odkritim veseljem pozdravlja, so: 1. Po petintridesetih letih službe na javnih šolah ima vsaka učiteljska moč pravico do cele pokojnine. 2. Stanarina se všeje — v zmisu potrjenih sklepov — tudi med pokojnino. Enake naredbe baje ni na Kranjskem. 3. Učiteljice, katere izstopijo iz službe v svrhu omožitve, dobe po razmerju sužbenih let primerno odpravnino. Te so učiteljice deležne že po petih sužbenih letih. 4. V službu bolezni ima učiteljstvo pravico v mestni bolnici do drugega razreda —, kamor so se do sedaj sprejemali le takozvani paganti, t. j. bogateji krog, ki lahko plačajo, — akoravno plača isto le za tretji razred. — To bille v okrajšani obliki tedaj glavne poteze dotednih potrjenih sklepov, ki se tičejo i učiteljstva. — Umevno je, da so vsa ta izboljšanja za učiteljstvo lepa pridobitev. Da se bode pa temu nasproti tudi učiteljstvo na vso moč prizadevalo vse svoje moči posvetiti v napredok in dobrobit šole ter da bode isto s podvoden silo delovalo v prid omiki, se razume ob sebi. — V 47. številki tržaške »Edinstva« z dne 16. t. m. je čitati o gori imenovanih izboljšanjih pod naslovom »Potrjeni sklepi mestne delegacije« tole: »C. kr. namestnik je potrdil nastopna sklepa mestne delegacije: 1. Vsa zboljšanja plač občinskim funkcionarjem, sklenjena od mestne delegacije dne 27. februarja (bržkone tiskovna pomota); ta zboljšanja prihajajo zlasti v prilog nizjim uradnikom in dijurnistom. — Družega tozadevno ničesar.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Jutri, v torek, se uprizori na našem odu prvič velika drama iz ruskega življenja »Vstajenje«. Grof Tolstoj je v svojem romanu podal tendenciozno delo, v katerem naglaša svojo filozofijo vseobčljubljene in odpuščanja ter obvezne odgovornosti za vsak čin. Nehljudov je onesrečil Katjušo, jo pahnil v blato in duševno smrt; zato se odpove svoji knežji nevesti, proda vse posestvo in gre s Katjušo v Sibirijo, da jo reši ter ji pomore zopet vstati. Z vstajenjem Katjuše se vrši obenem vstajenje narave in praznik Velike noči. Pri tej drami sodeluje ves ensemble ter poje operni zbor.

— **Slovensko gledališče.** V soboto so zopet peli »Afridankos«. To je bila brez dvoma najlepša predstava te velike, sicer težke a čudovito krasne opere. Vse se je ujemalo. Solisti so bili dobro pri

glasu in so dobro peli, zbor je bil eksoten, vse je še preizgro. Pohvale je bilo zaradi tega mnogo in lahko rečemo, da je bila v polni meri zasluzena.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima v sredo, dne 24. t. m. ob pol 8 uri zvečer v klubovi sobi restavracie Fantini izredni občni zbor.

— **Povskega društva, Slovec občni zbor** vrši se v soboto dne 27. februarja t. l. v restavracji pri zlati ribi Spitalske ulice št. 7. Začetek ob 8. uri zvečer. Člani, izvršujoči in podporni, vabijo se k polnoštevili udeležbi — Obor.

— **I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani** je imelo včeraj v »Mestnem domu svoj občni zbor. Članov je 301. Dohodkov je bilo 1704 K, izdatkov 1217 K. O razpustu društva je poročal g. dr. Gregorčič. Predlog, naj se društvo razpusti, je bil odklonjen. V odboru so bili voljeni gg: Del Gott, Dobreljet, Endlicher, dr. Gregorčič, Lassnik, Maurer Sudnik, Trček, Hamann in Korsika. Revisorja sta gg. Bahovec in Hudovernik.

— **Predavanje.** V soboto se je vršilo predavanje slovenskega trgovskega društva »Merkur«. Predaval je g. Ivan Podlesnik o kulturnem uplivu trgovine. Govornik je tako interesantno razpravil o razvoju trgovine s poletka do sedanosti ter o njem velikem uplivu na razvoj mest itd. Ker je bilo to predavanje v resnici zanimivo, na prosilo je društvo »Merkur« g. Podlesnika, da le to v društvenem glasilu »Slovenski trgovski vestniki« objavi, kar je gospod Polesnik tudi obljubil storiti. Po končanem predavanju je žel g. predavatelj obilo povhvale in priznanja. Prihodnje predavanje društva »Merkur« bo v soboto dne 27. t. m. Predaval bo notarski kandidat g. Marinček o protokoli ranju tvrdk.

— **Moč živev, njih obra in okrečanje** — to je predavanje prakt. zdravnika dr. Baumgartna iz Wörishofna v nedeljo 28. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani Mestnega doma. Dr. Baumgartner je že 12 let v znanimem zdravilišču Wörishofen specialni zdravnik za živčne bolezni in zdravljenje z vodo. Ker je predavatelj zdravil že premnogo zadevnih bolezni in ker je tudi znano dober govornik, je pričakovati, da bo predavanje prav zanimivo in ga vso komu toplo priporočamo.

— **Deželna vinska klet v Ljubljani.** Kakor navadno, se je tudi pri zadnji vinski pokušni kar trlo odličnega tukajnjega in tujega občinstva. Med drugimi smo opazili mnogo tujih gostilničarjev in drugih gostov z Gorjanskim in Primorskima, a med domačimi pa prav mnogo častnikov in dam. Zanimanje postaja čim večje in nas pa posebno veseli, da je občinstvo pričelo temeljito spoznavati kranjski pridelek. Kolikortoliko bo to pripomoglo, da se bodo povsodi prodajala vina načini, ceni in imenu primerna. To je pač le še od konsumentov odvisno. Pri zadnji pokušni so nosila palmo naslednja vina: Beli burgundec št. 27 (Al. Ferjančič), nemški rizling št. 40 in 42 (graf Lantherey), rulande št. 25 (J. Lavrenčič), fino dolensko vino »Presek« št. 15 in 16 (vitez Langer), fini dolenski cviček št. 18 (A. Ulm), karmen in rizling št. 17 in 23 (J. Schwicker), pikolit št. 42 (Š. Habe), razni rdeči cvički in sicer št. 2 (M. Mausar), št. 8 (J. Pfeifer), št. 9. (V. Pfeifer), št. 19 (J. Lenarčič), št. 21 (F. dr. Namorčeva), M. Colarič i. dr. Ustrezajo vsestranski zahtevi smo odredili, da se bodo vršile javne vinske pokušnje od marca t. l. naprej dvakrat mesečno in sicer vsako prvo in tretjo soboto od 7.—10. ure zvečer. Za slučaj, da bi bil v soboto praznik, pa na predvečer.

— **Pomilovanje.** Cesar je pomilostil 83 kaznencev in kaznenik, med njimi 7 iz mariborske, 3 iz građe in 6 iz begunske kaznične.

— **Častno svetinjo** za štiri desetletno službovanje je dobil mlinarski pomočnik Jakob Tavčar v Železnikih.

— **Glas vinogradnikov.** Iz Novega mesta se nam piše: Kakor po drugih vinorodnih krajih, tako smo tudi tukaj prosili za brezobrestno posojila, da si nove vinogradne zasadimo ali ž zasajemo izboljšamo. Toda vsled klerikalne obstrukcije naše prošnje niso bile uslušane. Naše ces. kr. okrajno glavarstvo nam je naznanih z obvestilom, kjer pravi dobesedno v sklepu: »Ta zakoniti pogoj pa se letos ni izpolnil, ker deželni zbor kranjski vsled obstrukcije neke stranke zadržan v svojem delovanju, ni mogel sklepati o dovolitvi brezobrestnih posojil«. Sedaj pa pridejo naši duhovniki ter pravijo nam kmetom, ki smo za posojilo prosili, da je to obstrukcija neke stranke, obstrukcija liberalne stranke, in da so nam liberalci posojila pozrli. Ali bi tedaj na bilo

pošteno, če bi slavno c. kr. okrajno glavarstvo v svojih obvestilih natančno povedalo, da je klerikalna obstrukcija kriva, da ne dobimo posojil, da ne bi klerikalci naši, a kmeta tako farbali!

— **Iz Trnovega pri Ilirske Bistrici** se nam piše: Savno okrajno glavarstvo prosimo, naj po skrb, da naše pokopališče ne bo služilo kot stranišče »Marijinih otrok«, kakor se imenujejo splošno tiste malo vredne ženske, ki se ob nedeljah ves dan potikajo okrog cerkve.

— **V Kokernah** v gornjegrajskem okraju bilo so 18. t. m. občinskega odbora volitve. Ta občina je zelo velika in že od nekdaj si stoji nasproti dve stranki »Savinke« in »Zadreške«. Letos se je obdržala na armilu zoper »Zadreško« stranko. Udeležba pri volitvi je bila zelo velika. Pri volitvi je bil navzoč tudi vladni zastopnik, kar pri nas dosega ni bila navada.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajnjem dež. sodišču. 1) Andrej Zadnikar, delavec, je v Kranju obč. redarju, ki mu je napovedal, aretacijo in ga hotel ukleniti, grozil z odprtim nožem, ga zgrabil za tilnik, suval z nogo in ga skušal podreti na tla. Obsojen je bil na 6 tednov težke ječe. 2) Marijana Knez, delavka v Tržiču je vzel drugi sodelavki, ki je z njim skupaj stanovala, razno žensko obliko, vredno 68 K, 1 vrečo, 1 zabolj, za 2 K krompirja in nekaj kuhiške in namizne oprave. Obsojena je bila na 7 mesecev težke ječe in po prestani kazni se uvede proti nji policijsko nadzorstvo. 3) France Torkar, bajtarja sin v Križah, je v neki krčmi v Spod. Stranju v prepisu udaril čevljarka Jerneja Štirna s politrsko steklenico po glavi ter ga nevarno poškodoval. Obsojen je bil na 2 meseca ječe. 4) Alojzij Rubessa, Albin Razdevšek, Karol Tuscher in Ignacij Scheibenreif, vsi kamnoški, so ponocni razgrajali po Škofji Loki. Ko sta stražnika Rubesso aretovala in ga hotela odpeljati, je zgrabil Rubessa enega stražnikov za ovratnik ter mu ga raztrgal, drugega pa je hotel podreti na tla. Njegovi tovariši so na to pridržali in Rubessa stražnikoma iztrgali. Sodišče je vse štiri spoznalo krivim hudočestvom javne sile in obsodilo Rubesso na 6 tednov, Razdevšeka in Tuscherja vsakega na 5 tednov, Scheibenreifa pa na 4 tedne težke ječe.

— **Magloma umrl.** Posestnik Matija Semraje, včeraj Stembov iz Obrije, občina Moste, je prišel včeraj dopoldne v Pavško gospodino na Sv. Martina cesti že nekoliko vinjen in je tu še popil vrček piva. Nato se je naslonil z glavo na mizo in zaspal. Ob pol 2. uri so ga hoteli vzbuditi, a je bil mrtev. Policijski policijski zdravnik dr. Ilner je konstatal, da je Semraje umrl za apopleksia cerebrorum ab abuso alcoholorum. Truplo so prepeljali v mrtvačnico k sv. Krištofu.

— **Nezgoda vsled splašenja konj.** V soboto ob pol 8 uri zvečer splašila sta se na Sr. Martina cesti konjica prodajalca premoga Valentina Kuge, stanujočega v Metelkovi ulicih št. 27 in zdirjala z vodom domov. Valentin Kuga je padel z voza in obležal na cesti, dokler ga niso našli ljudje in ga spravili domov. Poškodoval se je na levih nogi in levem roku.

— **V kapelici na Emonski cesti** je v noči od 20. na 21. t. m. neznan tat stril puščo in pobral iz nje ves denar.

— **V Ameriko** se je odpeljalo 20 t. m. ponodi z južnega kolodvora 11 izseljencev.

— **Iz Amerike** se je pripeljalo danes zjutraj 72 oseb.

— **Najnovejše novice.** Nesreča na železnici. Pri Čevljaniču v Bosni je skočil vlak s tira. Zavrač Geiger je ubit.

— **Tri centi dinamita je ukradenega z nekega parnika pri Barceloni.** V Kataloniji, kjer je mnogo anarhistov, je prebivalstvo v hudi skrbeh, ker je skoraj gotovo, da so dinamit ukradli anarhisti.

— **Grof Khuen-Hedervary** se vrne ta teden z otoka Korfu ter bo takoj imenovan ministrom na kraljevem dvoru.

— **Avstro-ogrška trgovinska bilanca za mesec januar** Uvozilo se je za 146 700 000 K, izvozilo pa za 155 800 000 K.

— **Potop trgovinske ladje.** Na nabrežju Šlezvika se je potopila večja trgovinska ladja neke hamburške tvrdke. Uttona pa je tudi vse posadka 24 mož.

— **Dva vagona smodnika** sta se raz

bila ukaz v varstvo pristana po ložiti šest vrst torpodov.

**Stockholm** 22 februarja. Vlada je odredila pripraviti tri vojne ladje za vse slučaje in je v provinciji Gotland sklical pomorščake-reserviste za sedaj le na 35 dñ.

**Madrid** 22 februarja. Panika na borzi je nastala, ker se je raznesla vest, da se hoče Angleška polastiti Kanarskih otokov.

**Novi York** 22. februarja. "Herald" poroča iz Washingtona: Zapovednik ameriškega brodovja v Aziji je obvestil vlado, da se je v Aziji batiti velike vstaje. Vsled tega se pripravi na Filipinih večji oddelek vojaštva za vse slučaje.

### Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. februarja: Pavlina Godeša, zasebnica, 51 let, Turjaški trg št. 6, Oedema pulm.

Dne 19. februarja: Ivan Gašperšič, delavec, 47 let, Cesta v mestni log št. 16, jetika.

V hiralnici:

Dne 18. februarja: Franja Čremošnik, usmiljenka, 35 let, Tubercul pulm.

### Borzna poročila.

#### Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani. Uradni kurssi dunaj. borse 22. februarja 1904.

Naložbeni papirji.

|                                | Denar  | Blago  |
|--------------------------------|--------|--------|
| 42% majeva renta               | 99-20  |        |
| 42% srebrna renta              | 99-20  |        |
| 4% avstr. kronska renta        | 98-90  | 99-    |
| 5% zlata                       | 116-65 |        |
| 4% ogrska kronska              | 96-15  | 98-35  |
| 4% zlata                       | 115-20 |        |
| 4% posojilo dežele Kranjske    | 100-   | 100-75 |
| 4% posojilo mesta Split        | 100-   | 100-   |
| 4% Zadej                       | 100-   | 100-   |
| 4% bos.-herc. žel. pos. 1902   | 98-60  | 99-60  |
| 4% češka dež. banka k.o.       | 100-   | 100-10 |
| 4% z. o.                       | 100-   | 100-10 |
| 4% zst. pismagal. d. hip. b.   | 101-50 | 102-   |
| 4% pešt. kom. k. o. z          | 105-   | 105-75 |
| 4% pr. 10%                     | 101-   | 102-   |
| 4% zast. pisma Innerst. hr.    | 100-26 | 101-25 |
| 4% dež. hr." ogrske cen.       | 100-   | 101-   |
| 4% z. pis. ogr. hip. ban.      | 100-   | 101-   |
| 4% obl. ogr. lokalnih žel.     | 100-   | 101-   |
| 4% lemnic. d. dr.              | 100-50 | 100-70 |
| 4% češke ind. banke            | 98-50  | 100-   |
| 4% prior. Trst-Poreč lok. žel. | 99-50  | 100-   |
| 4% prior. dol. žel.            | 289-   | 291-   |
| 3% juž. žel. kup. 1/1/         | 101-10 | 102-10 |
| 4% avst. pos. za žel. p. o.    |        |        |

Srečke.

|                        |        |        |
|------------------------|--------|--------|
| Srečke od l. 1854      | 182-   | 192-   |
| " 1860/1               | 178-75 | 180-75 |
| " 1864                 | 254-   | 257-   |
| " tizske               | 150-95 | 161-25 |
| " zem. kred. I emisije | 2-0-   | 300-   |
| " II.                  | 282-   | 288-   |
| " ogr. hip. banke      | 260-   | 264-   |
| " srbske & frs. 100-   | 84-    | 87-    |
| " turške               | 111-26 | 112-25 |
| Basilika srečke        | 20-50  | 21-50  |
| Kreditne               | 450-   | 460-   |
| Inomorske              | 81-    | 85-    |
| Krakovske              | 80-    | 83-    |
| Ljubljanske            | 65-    | 69-    |
| Avst. rud. križa,      | 50-    | 53-    |
| Ogr.                   | 27-75  | 28-75  |
| Rudolfove              | 65-    | 69-    |
| Salcburške             | 77-    | 81-    |
| Dunajske kom.          | 499-   | 50-    |
| De nje.                |        |        |

Južne železnice

|                             |        |        |
|-----------------------------|--------|--------|
| Državne železnice           | 75-75  | 76-75  |
| Avtro-ogrsko bančne delnice | 881-   | 882-   |
| Avtro. kreditne banke       | 1600-  | 1608-  |
| Ogrske                      | 620-25 | 633-25 |
| Zivnostenske                | 733-   | 735-   |
| Premogok v Mostu (Brux)     | 249-50 | 250-50 |
| Alpinske montane            | 635-   | 640-   |
| Práške žel. in dr.          | 386-50 | 387-50 |
| Rima-Murányi                | 1835-  | 1845-  |
| Trbovljske prem. družbe     | 442-   | 444-   |
| Avtro. orozne tovr. družbe  | 375-   | 378-   |
| Ceške sladkorne družbe      | 435-   | 443-   |
| Valute.                     | 148-   | 150-   |

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 22. februarja 1904.

Termin.

Pšenica za april . . . za 50 kg K 9-08  
" " okt. 1903 . . . 50 " 8-76

Rž " april . . . 50 " 7-14

Korusa " maj 1904 . . . 50 " 5-60

Oves " maj . . . 50 " 5-98

Efektiv.

10 vin. višje.

### Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806-2. Srednji srednji tlak 786-0 mm

| Feb.       | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm. | Temperatura v °C | Vetrevi     | Nebo |
|------------|----------------|------------------------|------------------|-------------|------|
| 20. 8. zv. | 737 6          | 0-1                    | bresvetr.        | jasno       |      |
| 21. 7. zj. | 735 7          | 0-9                    | sl. jzahod       | oblačno     |      |
| " 2. pop.  | 736 0          | 7-1                    | p. m. zah.       | del. oblač. |      |
| " 9. zv.   | 736 8          | 4-2                    | sr. jzahod       | pol. oblač  |      |
| 22. 7. zj. | 734 4          | -1-3                   | sr. svzahod      | jasno       |      |
| " 2. pop.  | 731 7          | 6-8                    | p. m. zah.       | oblačno     |      |

Srednja temperatura sobote in nedelje 08° in 4°, normale: -0-3° in -0-4°. mokrina v 24 urah: 0-0 mm in 0-0 mm.

### Iščem službo kot gospodinja 499-3

ali gostilniška kuharica. Zmožna sem slovenskega in nemškega jezika. Več po dogovoru. — Ponudbe prosim na naslov M. S. A., poste restante Boh. Bela, Gorenjsko.

### Dva spretna krojaška pomočnika sprejme takoj 520-1

**A Pretnar**, krojaški mojster Sava pri Jesenicah, Gorenjsko.

### Vrata in Okna

že rabljena, a še v dobrem stanu, kupi 506-2

**Ivan Razboršek** Šmartno pri Litiji.

### Poskusite



pristni rastlinski liker **Florian'**  
Po okusu in zdravem učinku pravlikerjev.  
Varstvena znamka.

Ogreva in oživlja telo,  
Budi tek in prebač,  
Daje dobro spanje.

Lastnik: 5-42

**EDMUND KAVČIČ**, Ljubljana.

Vzorci se radovljivo dajo brezplačno.

### Predavanje

dr. med. Baumgartner  
iz Wörishofen

**Ščiti za krste**  
da se iste v grobu ne stlačijo,  
najcenejše in najpolnejše nadomestilo za zidano grobno.

Vl. c. kr. ministretvo notr. zadev jih je odobrilo in dopustilo, da se smejo uporabljati po vseh glavnih mestih. 2991 15

Posebno se priporočajo z ozirom na bližnjo olvoritev novega pokopališča in s tem zvezana prenašanja manj. v zalogi Jela Šmar.

**pogrebni zavod Frana Doberleta v Ljubljani.**

### Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni hiši

na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic obrestuje hranilne vloge po 4%, %

brez odbitka rentnega davka, katerega posejilnica sama za vložnike plačuje. 304-87

### Posojila po 5% in po 5 1/4 %

Odplačilo dolga se lahko vrši na 27 ali pa 35 let.

Uradne ure: razen nedelj in praznikov vsak dan od 8-12. ure dopoludne in od 3-4. ure popoludne.

Poštnega hranilnega urada štev. 828.406.

### Gospica 512-2

ki je dovršila trgovski kurz ter je veča stenografske in pisalna na stroju, lăšče službe kot praktikantinja.

Prijazne ponudbe prosim pod šifro "E. Š." na upravnistvo "Slov. Naroda".

### Gostilna in kavarna

(„Čitalnica“ na Vrhniki)  
se tako odda.

Več se izve istotam. 509-2

### Alojzij Luznik

na Vrhniki pri Ljubljani

prekrjuje dobre harmonije domačega in ameriškega sestava, kakor tudi gasovirje, planine in pisalne streže. — Daje se tudi na obroke. Ceniki na zahtevanje 42 brezplačno. 1294

### Razglas.

Občne znane

### Huberjeva gostilna

v Bovcu na Goriškem

obstoječa iz novo urejene kuhinje, 2 sob za goste, 3 kleti, 2 veliki dvoran, 8 spalnih sob za goste, 1 obširnega dvorišča, 2 velikih hlevov za konje in drugo živilo, 1 sadnega in 1 zelenjadnega vrta in nad 10 hektarov najboljših njiv in travnikov je pod tako ugodnimi pogoji na prodaj. 488-3

Odda se ta gostilna z vsem posevom tudi pod ugodnimi pogoji v najem za večletno dobo.

Eventualno se proda, oziroma odda v najem tudi sama gostilna z vsemi poslopji, dvoriščem in vrti.

Pismene ali ustnene ponudbe sprejema lastnik **Domicijan Huber** do konca meseca marca 1904.

v nedeljo, 28. februarja, popoldne ob 5. uri v dvorani „Meetnega doma“

„moži živcev, njih obrabi in zopetni pridebitvi“.

Vstopnina: numeriran sedež 1 K, nenum. sedež